

„Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának
kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása
a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával”

SZTE ETSZK Ápolási Tanszéki Tudományos Diákköri Tanács Kutatásmódszertani alapismeretek kurzus

**Sándorné Szabó Iringó
tanársegéd**

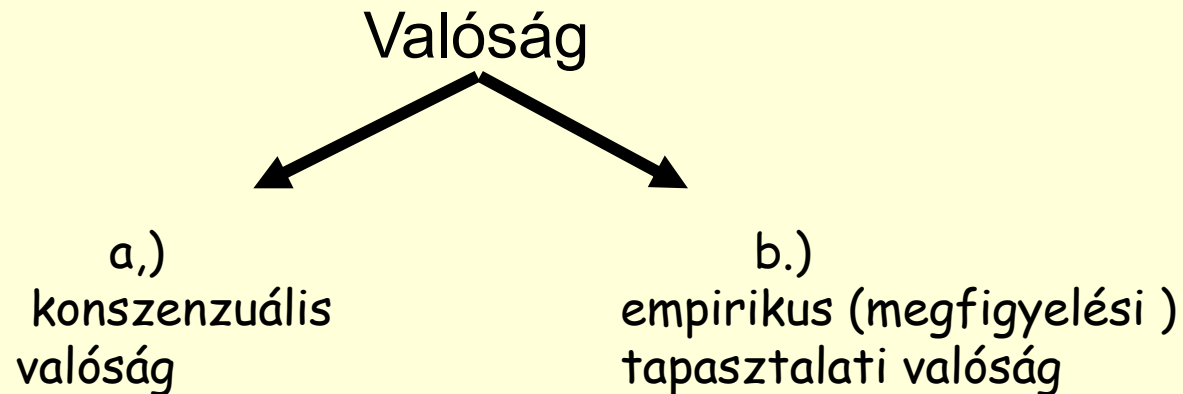

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatás fogalma

- Mi jut eszünkbe a „kutatás” szó kapcsán?
 - Számos eltérő jelentése
 - Számos alkalmazási területe van
- A kutatás alapja a: *Tudás*
- A tudás = a valóság megismerése

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Az emberi tudás forrásai

- Valóság

- a.) Konszenzuális (bizalmi) valóság
(konszenzuson alapuló)

- Elfogadjuk, amit hallunk
 - Mindenki egyetért benne

- b.) Empirikus valóság (empirián alapuló)

- Közvetlen tapasztalatunkból ismerjük

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Az emberi tudás forrásai

1. Tapasztalat
2. Emlékezet
3. Következtetés
4. Közlés

Ezek a tudásszerző módszerek nem egyformán megbízhatóak

- Nem megbízható: 4 + 2
- Valódi tudásforrás: 1 + 3

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Az emberi megismerés jellemzői

- Ok-okozat
 - Először tudnunk kell, hogy mi van
 - Csak azután magyarázhatjuk meg, hogy miért
- Konszenzuson alapuló tudás
 - Ránk hagyományozódott tudás (előnye, hátránya)
 - Tekintély alapú (előny, hátrány)
- Az ember „kíváncsi” természetéből fakad, hogy mindig törekszik a valóság megismerésére

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Az emberi megismerés jellemzői

- Hibák a hétköznapi megismerésben:
 - *Pontatlan megfigyelés:*
 - Mi az?, miért van?, szempontok
 - (tudományos megismerés=tudatos tevékenység)
 - *Túláltalánosítás*
 - Összefüggéseket keresünk a környezetünkben megfigyelt adatok között, kényszer a következtetések levonására,
 - nagy minta, ismétlés
 - *Szelektív észlelés*
 - Túláltalánosítás, előítélet, csak azt vesszük észre, amit akarunk, csak arra figyelünk ami minket igazol
 - *Illogikus okoskodás*
 - „a kivétel erősíti a szabályt“?, a megfigyelések ellentmondanak a dolgok természetéről vallott nézeteiknek

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Ami nem tartozik a kutatáshoz

- Könyvtárba járunk - már meglévő adatokat gyűjtünk egy adott témával kapcsolatban - írásbeli összefoglalót készítünk egy - pl. projekt formájában = tanulmány
- Miért? ez már egy ismert tudásanyag újra szervezése és ismételt kinyilatkoztatása.
- A már meglévő ismeretek megvitatása nem tekinthető kutatótevékenységnek, mindaddig, amíg nem kerül sor új kérdések megválaszolására, vagy új problémák megoldására.

Mitől tudományos kutatás egy új munka?

- Jelen és múltbeli ismeretek felhasználásával **új kérdéseket** kell megválaszolni
- **Új elemekkel** kell bővíteni a már meglévő ismeretek halmazát
- **Választ** találjon bizonyos **kérdésekre**, vagy **megoldást** nyújtson bizonyos **problémákra**
- Kutatás csak a felvetődő kérdéshez vagy problémához fűződő anyagok beható vizsgálatát követően végezhető

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatás fogalma

- A tudományos vizsgálódás és /vagy kísérletezés folyamata, ami céltudatos, szisztematikus és precíz adatgyűjtést foglal magába. Ezt követően az adatok analízise és értelmezése következik azzal a céllal, hogy új ismeretekhez jussunk, vagy bővítsük a már meglevő tudásunkat.
- A kutatás végső célja, hogy tudományos ismeretek rendezett halmazát hozza létre.

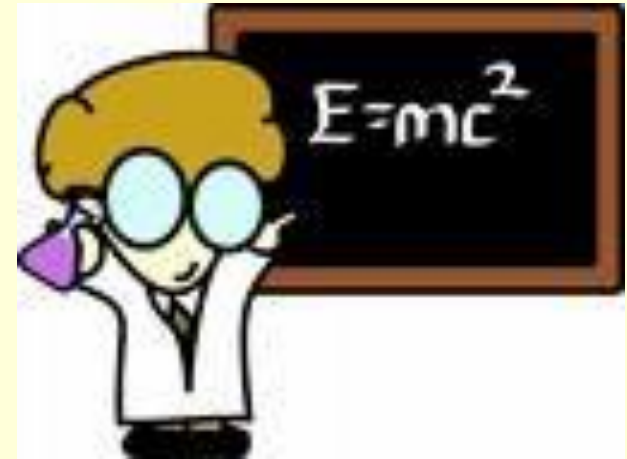
TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Kutatás

Fogalma:

- A megismerés:
 - célszerű,
 - tervezett,
 - módszeres,
 - ellenőrizhető (kontrollálható) eredményekhez vezető változata.
- További kritériuma :
 - Új felismeréshez vezessen
 - A kutatói „hozzáadott érték”

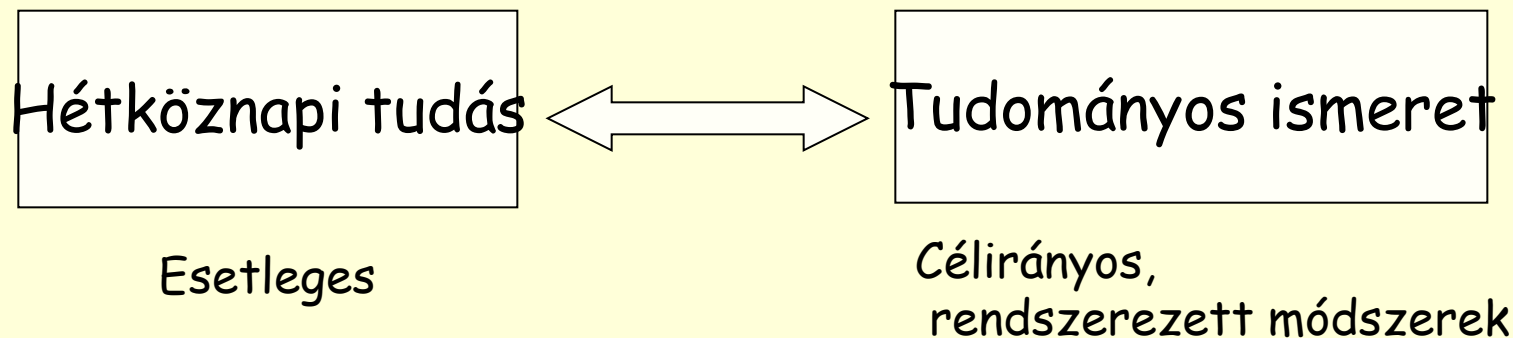

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A tudományos kutatás jellemzői

- Ismeretek szerzése:

- A tudományos kutatás nem engedi meg:
 - a megalapozatlan általánosításokat
 - a bizonyítás nélküli ok-okozati kapcsolatok tényként való kezelését.

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatás, mint tudományos módszer jellemzői

1. Sorrendiség

Sorrend, fegyelem

→ hiteles eredmények

2. Kontroll

A nem releváns tényezők kiszűrése

3. Empirizmus

A bizonyítékok az objektivitása, érzékelés útján való

4. Általánosítás

Az eredmények tágabb környezetben való hasznosítása

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatás tudományosságának feltételei

- Kritériumok:
 - Érvényesség (validitás):
 - A kutatás valóban azt vizsgálja, ami a tárgya
 - Megbízhatóság (reliabilitás):
 - A megismételt vizsgálatok az eredetivel egyező eredményeket adnak
 - (Objektivitás)

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Érvényesség

- Ismérv szerinti/előrejelző érvényesség
 - Alapja egy külső kritérium
 - Pl. attitűd-vizsgálatok előrejelző értéke
- Terjedelmi érvényesség
 - Mennyire fogja át a kutatás a vizsgálni kívánt jelenség teljes terjedelmét
- Fogalmi érvényesség
 - A vizsgálatban egy mérés vagy mérőeszköz megfelel-e a mérendő fogalom definíciójának

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatótevékenység osztályozása

1. A vizsgált probléma tudományterületén alapuló osztályozás
 - Társadalomtudományi
 - Természettudományi
 - Ápolástudományi
2. A célkitűzésen alapuló osztályozás
3. Időbeli megközelítésen alapuló osztályozás
4. A módszereken alapuló osztályozás
5. A megközelítés módján alapuló osztályozás

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatások osztályozása Célkitűzés alapján

1. Alap kutatás (elméleti - teoretikus, alapozó kutatás)

- Cél:

- Egy probléma megismerése (pl. tanulási képességek vizsgálata)
- új ismeretek közvetlen gyakorlati cél nélkül

2. Alkalmazott (empirikus, gyakorlati, praktikus) kutatás

- ez a Gyakoribb!

- Cél:

- Gyakorlati problémára keres választ
- A tudományos ismeretek alkalmazása

3. Akciókutatás:

- Cél:

- Egy adott komplex gyakorlati probléma megoldása, kutatása

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatások osztályozása Időbeli megközelítés alapján

- Hosszmetszeti :

Ugyanannak a jelenségnek több időpontban/ adott intervallumban való vizsgálata

Hosszabb időn keresztül folyik a kutatás

Ugyanazoktól, ugyanazzal a mérőeszközzel, rendszeresen (pl. trend kimutatás)

- Keresztmetszeti

- Adott időpontban több, párhuzamos jelenségek vizsgálata

- Egyszeri adatfelvétel, egy bizonyos aspektushól

A kutatások osztályozása Módszerek alapján

- Kvantitatív - mennyiségi
 - Számszerű adatokon alapuló
 - (pl. felmérés, kísérlet, kérdőív)
- Kvalitatív - minőségi
 - Nem számszerű aspektusok tanulmányozása
 - Pl. sajátosság, sémák, ismertetőjegyek
 - Főként személyes adatgyűjtés, megfigyelés, interjú, személyes beszámoló

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatások osztályozása Megközelítési mód alapján

- Deduktív kutatás
 - Történeti
 - választ keresnek múltban gyökerező kérdésekre
- Induktív kutatás
 - Leíró
 - Összefüggés feltáró (nem kísérletes)
 - Kísérletes

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Deduktív (analitikus) jellegű kutatások

Fogalma:

- A meglévő általános elvek, törvényszerűségek, történeti tapasztalatok, nemzetközi tapasztalatok, más tudományok elemzése alapján jutunk az ápolói gyakorlat számára hasznos eredményekhez

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Deduktív (analitikus) jellegű kutatások 2.

- Célja:
 - Fogalmak, jelenségek leírása, értelmezése, összehasonlítása szélesen értelmezett források, dokumentumok és más tudományokban felhalmozott tapasztalatok elemzésével (nem közvetlen empirikus tapasztalatokkal dolgozik)
- Területe:
 - Ápolástörténet
 - Jogi témák
 - Etika témák
 - Egészségpolitikai témák

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012
projekt

Induktív kutatás

- Leíró :
 - Kérdéseket tesz fel a jelen folyamatban levő eredményei alapján
 - Jelen vizsgálata - leírja, „mi van”
- Összefüggés feltáró: (nem kísérletes)
 - A kutató passzív, nem avatkozik be a megfigyelt rendszer működésébe
- Kísérleti:
 - Olyan kérdéseket tesz fel, ami egy kontrollált vagy laborszerű környezet speciális körülményeinek megválasztásából adódik
 - Jövő (megjósolja, „mi fog történni”)

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatás nehézségei

- A kutatást emberekkel végezzük
- Nem reprodukálhatóak
- Nem mérhető minden tényező (pl. a résztvevők hangulatváltozása)
- Nem befolyásolható minden tényező (pl. társadalmi helyzet)
- A vizsgálati csoportok változhatnak
- Etikai kérdések

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Etikai kérdések

A **kutatás résztvevőivel** kapcsolatban:

- A részvétel önkéntessége
- Senkit sem érhet hátrányosan a kutatásban való részvétel (minimális kockázat)
- A résztvevők jogainak és biztonságának óvása (Névtelenség, titkosság)

A **kutató és tudóstársak** kapcsolatában:

- Az adatok, eredmények nem hamisíthatóak
- Más szellemi értékei nem tulajdoníthatóak el, hivatkozás nélkül nem használhatók fel más eredményei (plágium!)
- Az eredmények tudatosan nem értelmezhetőek félre (pl. a kedvezőtlen eredményeket nem adják közre - ez torzítja a valóságot)

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatás, mint a tudományos vizsgálódás folyamata

- A tudomány célja:
 - Elméletek kifejlesztése a jelenségek:
 - Magyarázatára
 - Előrejelzésére
 - Kontrollálására
- A tudományos módszer:
 - A tudomány alapelvein alapuló, sorrendiségében szabályozott folyamatot jelöl.
 - Megköveteli bizonyos egymást követő lépések megtételét ahhoz, hogy megbízható információt szerezzünk a problémák megoldásához.

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatási folyamat fázisai

I. Elméleti fázis

II. A kutatás megtervezésének fázisa

III. Empirikus fázis

IV. Az elemzés fázisa

V. Közzététel fázisa

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A kutatás általános folyamata

Algoritmikus tevékenység:

- A kritériumok érvényesülése érdekében a szükségszerűen végrehajtandó lépések:

1. A kutatás céljának felismerése és meghatározása
2. A kutatás tárgyának kiválasztása
3. A vonatkozó szakirodalom, a kutatás előzményeinek feltárása
4. Hipotézisalkotás (feltételezések)
5. Populáció meghatározása, - szükség esetén a minta kiválasztása
6. A kutatás adatfelvételi és adatfeldolgozási módszereinek megtervezése (kutatási terv)
7. A tervezett módszerek kipróbálása
8. Az adatok felvétele
9. Az adatok feldolgozása
10. A hipotézisek vizsgálata (igazolása vagy elvetése), tézisek megfogalmazása
11. A kutatás eredményeinek összegzése
12. Következtetések, javaslatok megtétele
13. A kutatási eredmények publikálása

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Az ápoláskutatás

Az ápoláskutatás tárgya:

- Ápolási/gondozási folyamat és mindaz a probléma, amellyel az ápoló/védőnő találkozik az ápolás/gondozás gyakorlatában.

Az ápolói kutatások kettős célja:

1. bővíteni az ápolástani/gondozástani tudományos ismeretek körét;
2. javítani az ápolás/gondozás gyakorlatán, amely végső során a betegek/kliensek ellátásának javítását jelenti.

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Alapfogalmak 1.

- Valóság:
 - Tapasztalati, tapasztalatunktól függetlenül létező
- Objektivitás:
 - A megismerés szándékosan, tudatosan (szisztematikusan) zajlik
- Szubjektivitás:
 - Az ítéletet megalkotó tapasztalataitól függ, egyéni döntés kérése
- Megfigyelés:
 - Információk gyűjtése
- Tény:
 - Igaz állítás, megfigyelt dolog
- Törvény:
 - Tények egy osztályára vonatkozó egyetemes állítás
- Elvek:
 - Fontos állítások arról ,hogy valami hogyan van
- Elmélet:
 - Megfigyelt tények és törvények (egyetemes állítások) szisztematikus magyarázata

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Alapfogalmak 2.

- Fogalmak:
 - Az elmélet legkisebb alkotóelemei
- Változók:
 - A fogalom empirikus megfelelője
- Állítás:
 - Igaznak tekintett megállapítások, amelyekre az elmélet épül
 - törvények/axiómák/tételek (logikus következtetések)
- Hipotézis:
 - Alátámasztott feltételezés/ feltételezés
- Paradigma:
 - Egy alapvető gondolkodási séma, modell, amely személetünket szervezi és rendezi

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának
kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása
a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával”

Köszönöm figyelmüket!

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

